

KANOROUTES KROMME RIJN EN WETERINGEN

Langs linie, landgoederen en limes

Ontdek de vijf verhalen van
de Kromme Rijnstreek vanaf het water

DE KROMME RIJNRUTE

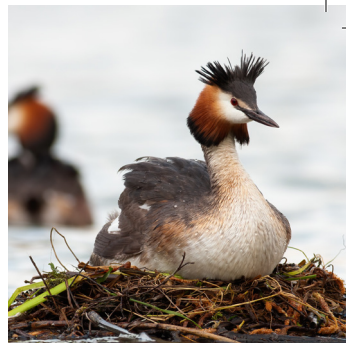
START ROUTE

Walplantsoen/ De Blauwe Pannen in Wijk bij Duurstede, TOP Cothen, Werkhoven, Odijk en Bunnik.
Lang parkeren aan "De Haven".

● ● ● DE KROMME RIJN

De Kromme Rijn was een wirwar van kreken, moerassen en hogere gronden. In 1122 werd de oude loop bij Wijk bij Duurstede afgedamd, ten faveure van een nieuwe loop rechtstreeks naar Utrecht. De oude hoofdstroom werd de Kromme Rijn genoemd en bleef van belang voor scheepvaart, landbouw en bewoners. Vanaf 1870 werd de rivier essentieel voor de Nieuwe Hollandse Waterlinie, een militair verdedigingswerk. De laatste decennia is de rivier van belang voor recreatie en natuur.

● ● ● DE LANGBROEKERWETERING

Na afdamming van de Kromme Rijn kon men het gebied erachter ontginnen. Met de hand werd eerst de Langbroekerwetering gegraven, met haaks erop een stelsel van afwateringssloten. De wetering is bijna vijftien kilometer lang, erlangs groeide in negen eeuwen een cultuurlandschap met kastelen en landgoederen. De wetering voert kwel- en regenwater vanaf de hellingen van Utrechtse Heuvelrug af. Vispassages zorgen voor een gezonde visstand. www.hdsr.nl.

De Cothergift

De Cothergift is gegraven in 1635, als onderdeel in het netwerk van trekvaarten uit de Gouden Eeuw. De route over de grift was de snelste verbinding voor de scheepvaart naar Utrecht. Waterschap HDSR regelt bij de stuw in het Griftbosje de waterstand. Er is daar ook een overdraagplaats voor het kanonetwerk.

● ● ● DE MELKWEGWETERING

Is in 1972 gegraven om het regen- en kwelwater versneld af te voeren uit het natte gebied naar de Kromme Rijn. Tegenwoordig wordt deze kaarsrechte wetering ook gebruikt om bij grote droogte water juist de andere kant op te pompen.

● ● ● CASPARGOUWSEWETERING

Deze wetering is in 1972 gegraven vanaf het Amsterdam-Rijnkanaal naar de Kromme Rijn. Een deel volgt nog een oude bocht van de Oude Kromme Rijn. Recent zijn daar door HDSR natuurvriendelijke oevers aangelegd. De wetering is van belang voor fruittelers, die hebben in alle tijden water nodig, zowel bij vorst als grote droogte.

Toeristische informatie

- 1 www.wijksegraanschuur.nl
- 2 www.eetcafehetmolentje.nl
- 3 www.dejongegraaf.nl
- 4 www.wapenvanbunnik.nl
- 5 www.bossewaard.nl
- 6 www.debrienshof.nl
- 7 www.derijnstroom.nl
- 8 www.kanoverhuurutrecht.nl
- 9 www.wapenvanodijk.nl

KROMME RIJNRROUTE 28KM

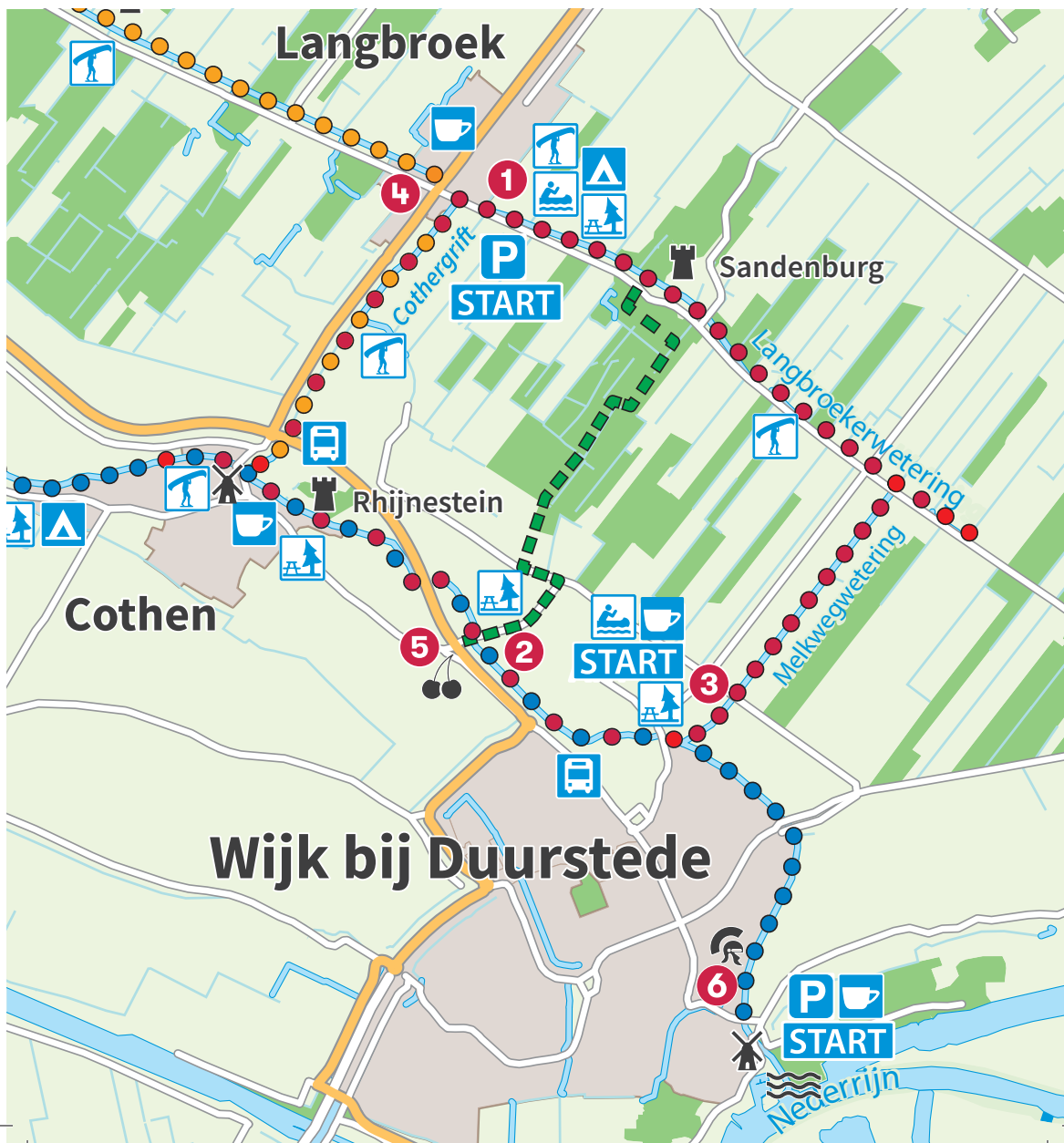

MELKWEGWETERINGROUTE

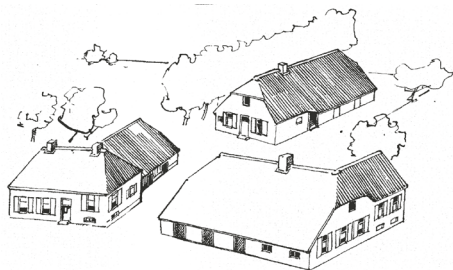
START ROUTE

TOP/Familierestaurant De Jonge Graaf, Blauwe Pannen/ Walplantsoen in Wijk bij Duurstede, parkeerplaats Langbroek/Boer Verkerk. Lang parkeren in "De Haven".

Kastelen en Landgoederen

Na twee kilometer zie je rechts kasteel Rhijnstein, vroeger met visrechten en een zwanenkwekerij. Al bijna 200 jaar in bezit van de familie van Beeck Calkoen en nazaten. www.rhijnstein.nl Alle landgoederen hadden essenhakhoutbosjes. Op oude 'spaarstammen' groeiden telkens nieuwe stammen, voor gereedschap, palen, hekken en stookhout. Die essenhakhoutbosjes worden nu serieus bedreigd door de essentakziekte.

Landbouw

Overal langs de wetering zie je verschillende boerderijtypen. Het langhuis, waarin woon- en werkgedeelte onder één dak zaten. Het krukhuis, waarbij aan het woonhuis een deel werd uitgebouwd met een 'opkamer' of 'pronkkamer'. En de T-boerderij, met een strenge scheiding tussen woon- en werkgedeelte.

Kasteel Sandenburg

Het witte kasteel Sandenburg was buitenverblijf voor de hoge adel. De toren stamt uit de middeleeuwen, nu is het deels bedrijfslocatie. Alle boerderijen met groen-rood-witte luiken horen bij landgoed Sandenburg. Dichter Gerrit Achterberg woonde hier in de buurt. Hij wordt geëerd met een mooi Klompenpad. www.landschapergoed.nl

Griendcultuur

Naast het poortgebouw van voormalig kasteel Groenestein zie je een perceel griendhout. De jonge takken werden regelmatig geoogst om manden en andere nuttige toepassingen voor de boerderij van te vlechten.

Toeristische informatie

- 1 www.boerverkerk.nl
- 2 www.dejongegraaf.nl
- 3 www.natuurlijkheelleuk.nl
- 4 www.restauranttorbijn.nl
- 5 www.dekersenhut.nl
- 6 www.krommerijnder.nl

LANGBROEKER WETERINGROUTE

START ROUTE

Camping Strosteeg, tegenover Beverweerd of in Odijk, bij de ijsbaan. Stroomopwaarts volg je de wetering richting Langbroek. In Langbroek RA Cothergrift, RA Kromme Rijn tot Odijk RA bij de eindstuw de Langbroekerwetering weer op, 18 km.

Langbroekerwetering

Met de aanleg van de Langbroekerwetering werd negen eeuwen geleden dit moerasgebied drooggelegd. De bisschop van Utrecht verkavelde het gebied in langgerekte copes (115 bij 1250 meter). Dit cultuurlandschap is weinig veranderd. Op elke kavel kwam een boerderij die groot genoeg was om in het eigen onderhoud te voorzien. De wetering voert regenwater en kwelwater af van de hellingen van de Utrechtse Heuvelrug.

Kastelen en landgoederen

Ridders en heren bouwden vanaf de 12e eeuw versterkte woontorens, zie bijvoorbeeld Kasteel Sterkenburg. In latere eeuwen werden dit buitenplaatsen, door adel bewoond als buitenhuis. Bij de kano-overdraagplaats tegenover kasteel Leeuwenburg zie je een kleine hagenpreekkapel met duiventoren. Een herinnering aan een katholieke schuilkerk, na de reformatie werden er kerkdiensten gehouden door de katholieke minderheid.

Landbouw

De diversiteit van de landbouw zie je overal: hoogstamboomgaarden, kersenteelt, schapen en melkvee. In de 21e eeuw is de historische gemengde bedrijvigheid van de boeren uitgebreid met zorgboerderijen, B&B's, natuurbeheer, kanoverhuur, voedselbos en paardenmaneges. De Bijenakker is een natuurlijke oase bij de eindstuw van de Langbroekerwetering, volgens henzelf: een landgoed met een luchtkasteel.

Nieuwe Hollandse Waterlinie

Rond 1875 stonden er honderden hardstenen limietpalen langs de rivier ter markering van het inundatiegebied. Nu staan er nog achttien, erop lees je de '0' van het vroegere Ministerie van Oorlog.

Toeristische informatie

1	www.bedandbreakfastrodenberg.nl	6	www.debrienenshof.nl
2	www.strosteeg.nl	7	www.katteveld.nl
3	www.bossewaard.nl	8	www.bijenakker.nl
4	www.restauranttorbijn.nl	9	www.wapenvanodijk.nl
5	www.eetcafehetmolentje.nl		

CASPARGOUWSE WETERINGROUTE

START ROUTE Hoek Molenspoor/ Kromme Rijn, Hoek Caspargouw/Molenspoor, bij splitsing RA Caspargouwsewetering naar picknickplaats Amsterdam-Rijnkanaal (7km) of rechtdoor naar startplaats Molenspoor (5km).

NHW

Het stukje tussen de twee delen van de Oude Kromme Rijn is een kanaaltje speciaal gegraven voor de Hollandse Waterlinie.

Watertoren Werkhoven

Uit 1936: een originele watertoren, tijdens het zomerseizoen in het weekend geopend voor een rondleiding en terras, met fantastisch uitzicht over het gebied. www.watertorenwerkhoven.nl

Weidevogelbeheer

In dit vaargebied is de Agrarische Natuurvereniging Kromme Rijnstreek actief. Het is een samen-

werkingsverband van boeren die agrarisch natuurbeheer willen stimuleren. Samen met het LEU zijn er 'plasdrasgebieden' ingericht, om weidevogels natte fourageerplekken te bieden en nesten te beschermen bij het maaien.

www.anvkrommerijnstreek.nl

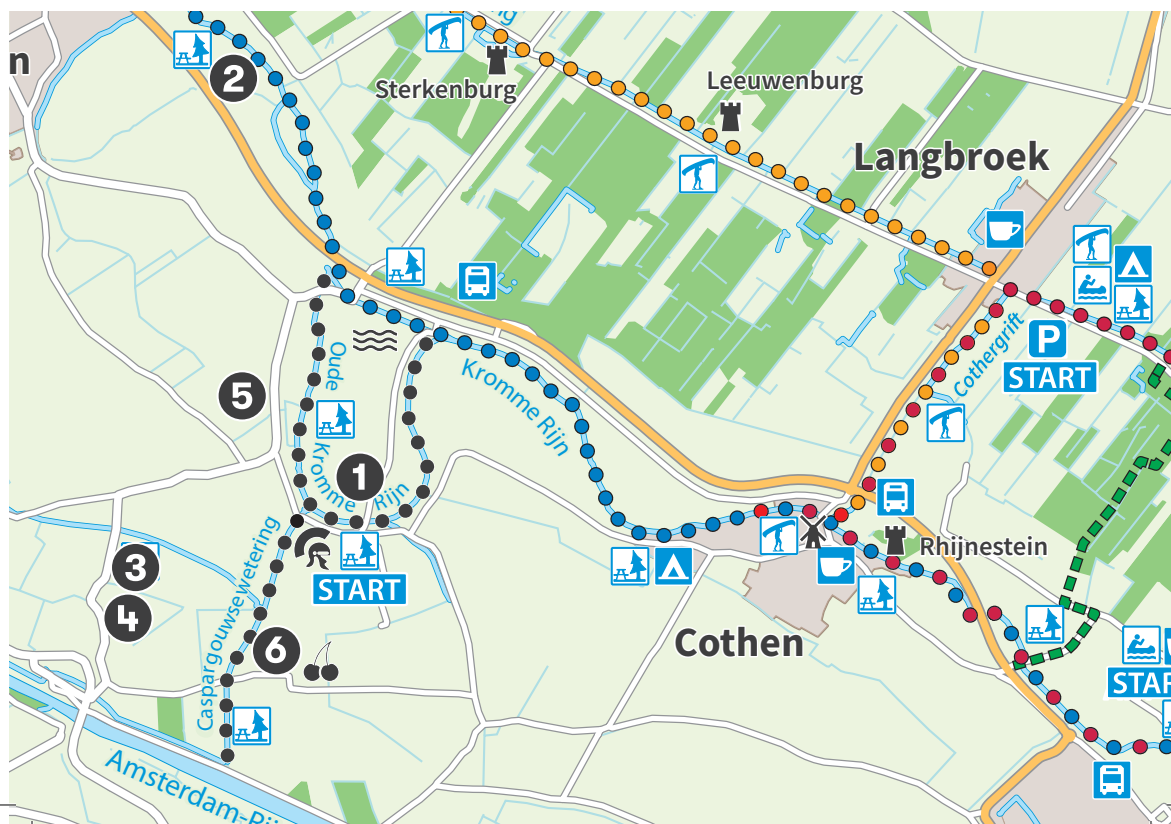
www.landschaperfgoedutrecht.nl

www.oogstfeestkrommerijnstreek.nl

De Romeinse Limes

Bij de brug bij het begin van de Caspargouwsewetering staat een betonnen paal ter markering van de grens van het Romeinse Rijk.

www.romeinen.nl

🌊 Nieuwe Hollandse Waterlinie

De Nieuwe Hollandse Waterlinie is een militair verdedigingswerk, waarbij zogenaamde inundatievelden onder water werden gezet om de vijand te belemmeren. Het is voorgedragen voor de Werelderfgoedlijst. In het Kromme Rijngebied zijn forten, sluisen, lunetten en nieuwe kanalen aangelegd voor dit verdedigingswerk. De inundatiesluis in Wijk bij Duurstede zorgde vanaf 1870 voor de aanvoer van water naar de Kromme Rijn. Hierdoor stopte de 'verlanding' van de rivier en voor zowel de scheepvaart als landbouw was er voortaan voldoende aanvoer van water.

🍏 Kersen- en fruitteelt

De meeste dorpen, boerderijen en landerijen liggen aan de hoge zuidoever van de Kromme Rijn. De fruitteelt heeft er een lange traditie. De Romeinen introduceerden fruitsoorten uit elders veroverde gebieden. De Kromme Rijnstreek heeft altijd een grote diversiteit van agrarische activiteiten gehad: kersenteelt, veeteelt en graan. De graanmolens zijn daarvan een levende herinnering. www.oog-int-zeil.nl. Ten oosten van de Kromme Rijn liggen de 'cope'-ontginningen. Door de afwatering van de Langbroekerwetering veranderde het moerasgebied in vruchtbare stukken land die 'te koop' werden aangeboden. www.krommerijnboertenteeltbewust.nl

Ontdek de verhalen van de Kromme Rijnstreek

🏰 Landgoederen en kastelen

Eigenaren -vaak van adel- van de rijke landbouwgronden in het gebied bouwden er versterkte woonhuizen of kastelen. De kastelen Rhijnestein in Cothen, Beverweerd bij Werkhoven en Cammingha bij Bunnik zijn al vele eeuwen met de Kromme Rijn verbonden.

🏛️ Romeinse Limes

De Kromme Rijn was vroeger de Limes: de noordgrens van het Romeinse Rijk. Dorestad (Wijk bij Duurstede) was destijds een belangrijke stad waar veel handel werd gedreven. Ook in de tijd van Karel de Grote rond 800 en de Vikingen rond het jaar 1000 was Dorestad belangrijk, archeologische opgravingen bewijzen dit. Er is ook een replica van een Romeins schip gebouwd, de Krommerijnder.

Toeristische informatie

- 1 www.de-ossenwaard.nl
- 2 www.katteveld.nl
- 3 www.denachtdijk.nl
- 4 www.ttdewinkel.nl
- 5 Watertoren Werkhoven
- 6 B&B Kromme Rijn

CASPARGOUWSE WETERINGROUTE 7KM OF 5KM

Colofon

Beheer

Nationaal Park
Utrechtse Heuvelrug
Tel: 030 29 74 000

Tekst en redactie

Stichting De Voetstap

Beeldmateriaal

Stichting De Voetstap,
VVKRS, H. Hafkamp,
P. Kuiper

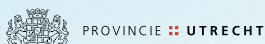
Kaart & signing

M. van Beek /
Folkersma Signing

Vormgeving

Diezijnvanmij

Sponsors

Tips & Vaarregels

- Neem reservekleding mee, waterdicht verpakt
- Bedenk wat het vaartuig kan doen
- Hinder geen dieren, zwemmers en vissers
- Vaar niet uit met slecht weer (onweer)
- Laat nergens rommel achter
- Geniet, maar laat de natuur met rust
- Blijf op veilige afstand van stuwen en waterinlaten
- Uitstappen alleen op de daarvoor bestemde plaatsen